

1874-12-25

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Johanne Luise Heiberg

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
Rom

Arkivplacering:
Rigsarkivet

Keywords:
Patronage, Rome, friendship,
travel

SUMMARY

J. C. Jacobsen writes to Mrs. Heiberg about what he thinks she should see when she is there. He is very please to hear that she has found logings near Piazza Barberini.

TRANSSKRIFTION

Iste Juledag 1874.

Fru Etatsraadinde Heiberg.

Det glædede mig meget at erfare, at De allerede før mit sidste Brev naaede til Dem havde været saa heldig at faae en - efter romerske Forhold - hyggelig Bolig paa en fri Plads som Piazza Barberini, hvor der altid er Liv og Færden af Romerfolket, det var netop en saadan Beliggenhed, jeg ønskede De maatte finde og de kunde neppe have valgt et bedre Sted. Jeg har imidlertid længtes endnu mere efter at erfare hvorledes De befandt Dem i Rom og det er først ganske nylig at jeg har kunnet faae Leilighed til at træffe Herr Krieger, af hvem jeg da til min Glæde erfarede, at De nu befinder Dem saa vel og har samlet saamange Kræfter, at De har kunnet tage forskjellige Dele baade af det gamle og nye Rom i Øjesyn og fordybe Dem i Betragtninger deraf og derover, ja, at De endog har kunnet kappes med de Unge i Udholdenhed paa deres Vandringer.- Saa glædeligt dette Sidste er

gjorde det mig dog noget betænkelig, da jeg veed i hvilken Grad Rom virker animerende paa den, som er disponeret til at give sig hen til Betragtningen deraf og hvormeget man fristes til Overanstrengelse, fordi man har saa vanskeligt ved at rive sig løs. Hvad jeg dog især vil advare Dem imod, er for langt et Ophold paa een Gang i Museerne navnlig i Vatikanet, som er aldeles overvældende, naar man ikke er særdeles godt orienteret iforveien og veed nogenlunde hvor det, man bør see er at finde. Jeg haaber imidlertid at der blandt vore skandinaviske Landsmænd i Rom er Kunstnere eller Kunstkjendere, som De kan faae til Veivisere. Sandsynligvis vil De dog føle Dem mindre hendragen til Plastiken i Marmor end til den levende Plastik, som man møder overalt i de "folkelige" Quarterer og fremfor Alt paa den - rigtignok smudsige - Piazza Montarara og Strøget deromkring hvor Landfolket færdes.- Naar De tager til Albano, Ariccia, osv, bør de ubetinget tilbringe en Søndag dér, især naar

der er

en Kirkefest, da man saa seer hele Befolkningen paa Gader og i Trattori'er og ovenikjøbet i deres smukke Dragt.- Dog, alt dette ville Deres romerske Bekjendte jo sikkert gjøre Dem opmærksom paa i det samme gjælder naturligviis om smukke Udsigter, men jeg kan dog ikke lade være at nævne eet Punct, som ikke syntes synderlig paaagtet, da jeg aldrig mødte Nogen der, men som blev mig det kjæreste af alle. Det er paa Palatinerbjerget, naar man trænger frem over de med Buske og Krat bevoxede Ruiner af Kaiserpaldserne heelt ud til Randen af Dalen, hvor Cirkus maximus har været. Fra nogle fremspringende Pynter mellem Buskene har man dér en deilig Udsigt over Tiberdalen til Høiderne paa den anden Side og til Peters Kirken, hvis Kuppel især viser sig i den skønneste Skikkelse, naar Solen er ved at gaae ned lige bagved den!

Lad mig endnu nævne Udsigten fra Villa Mellini paa Monte Mario, som ogsaa bliver altfor

forsømt, uagtet man derfra har den bedste Udsigt over hele Landskabet til Monte Soracte og Albaner-Bjergene og heelt ned til Havet med hele Staden i Mellemgrunden og Peters Kirken, Vaticanet og Engelsborg lige i Forgrunden.

2^{den} Juledag.

Det var heldigt at jeg ikke fik mit Brev færdigt og afsendt igaar, da jeg idag har modtaget Deres venlige Skrivelse, som jeg nu strax kan besvare. Jeg kan ikke sige Dem hvormeget det glæder mig af Deres Brev at se, at De nu er saa frisk, at De ganske kan nyde Rom og at De Forventninger, som jeg har knyttet til deres Ophold dér, saaledes have Udsigt til fuldstændig at gaae i Opfyldelse. Nu tør jeg med Tryghed stole paa, at det var et fornuftigt Raad, jeg gav Dem, at gaae til Rom og nu kunne mine Tanker med udelt Glæde følge Dem paa Deres Vandringer paa "de 7 Høie".- Kun Skade at det alene er med mine Tanker, at jeg kan følge Dem; hvor gjerne vilde jeg ikke selv ledsage Dem og med Dem dvæle ved de, desværre sparsomme men ærværdige, Minder om Kongetiden og Republiken og udvexle Betragtninger med Dem over

Det indholdsrige og lærerige Afsnit af Menneskehedens Liv og

Udvikling som paa dette Sted aabner sig for Ens Blik! Naar jeg ikke nævnede Kaisertiden, da er det ikke fordi jeg overseer dens imponerende Storhed og colosale Forfald, men fordi jeg kun betragter disse som en nødvendig Følge af de Spirer til overdreven Magt og Rigdom og dermed følgende uhyre Fald som allerede vare fuldt udviklede under Republikken efter Carthago's Fald.- Hvor meget kan vor Tid, ja alle Tider, ikke lære af Rom's Historie! Dog, derom haaber jeg at faae Leilighed til at tale med Dem og maaske at disputere med Dem, naar de kommer tilbage.-"Naar De kommer tilbage", ja da vil De sikkert savne Monte Pincio og meget Andet, som er blevet Dem kjær i Rom, men jeg haaber, ja jeg er overbevist om, at De og vi Andre ikke ville komme til at savne Langelinie.- Tanken om dens Ødelæggelse, som iøvrigt ikke kom fra

Tietgen, men fra Havnebygmesteren, mødte fra alle Sider en saadan Afsky og Rædsel, at den sikkert er qual i Fødslen.-At De ogsaa vil savne Deres egen, smukke Bolig, er der ingen Tvivl om, men jeg kan ikke Andet - da De synes at lægge Vægt paa min Mening derom - end give Dem ret i, at De gjorde rigtigt i at sælge den, navnlig fordi den ikke var heldig for Deres Sundhed.- Naar De, som vi nu tør haabe, kommer hjem med gjenvunden Sundhed og friske Kræfter, maa det jo være den fornemste Opgave at finde en Bolig, hvor det saaledes vundne Gode kan bevares og hvad de øvrige Betingelser angaaer, stoler jeg paa at De paa Reisen er bleven vant til at accomodere Dem efter de locale Forhold saa at dette efter Hjemkomsten vil blive Dem lettere end tidligere.- Med de bedste Ønsker for Deres Sundhed og Lykke i det nye Aar og med de venligste Hilsener fra min Kone og mig til Dem og Deres Børn forbliver jeg Deres hengivne

J. C. Jacobsen

25/12 74 16de Juledag 1874.

J. C. JACOBSEN.
Carlsberg.

Min Kærestebrøder Heiberg.

Det glæder mig meget at erfare, at de
allerede har med sig de to sønner, og at de
samt har Julegaver og gave - efter vanens
Troskab - Sjælelig velgør jeg for mig selv
som Piazza Barbarossa, som det altid vil
og Løsten og Løstefølelsen. Det var vel en
høder Billede, jeg vilde de måtte finde
og de kunde være som selv at have det.
Jeg har imidlertid tænkt ender mere efter
at erfare hvorledes de kender dem i Rom
og det er først ganske rigtig at jeg for Linné
samt hendes det at være som Kærlig, og
samt jeg da det min Glæde erfarede, at de
nu kender dem som selv og for fælles
samme Troskab, at de for Linné lige
følelser. De kender af det ganske og sig
Rom i Præst og følelsen dem i Løstefølelsen
samt og de andre, ja, at de ender for Linné
samt med de to sønner i Billede og som de
Kærlig. - Det glæder det alle det er.

gjænde det mig dog meget betænkelig, da jeg
med i fælleens Godt Ram vidtes anseende
for den, som er tilgængelig. Lidt at give sig for
de betragtelige trof og frømtigt man
frødet lidt Omvendt, som det man
for sig naturligt ind at give sig lov.
Jeg dog dog for mit advarer. Den indt, er
for langt et Ophold for den Gang i Museet
er nemlig: Helt hært, som er aldeles over,
mælt, naar man ikke er fordelet gæst
assistent, især om og naar nagenlunde for
det, man har for et år. Jeg saaber
imidlertid at det blandt naar færdig
hænder, Ram er tilfældig eller Læs,
Læs, som de kan for de Hænder.
På den anden side vil de dog for den
anden fordraget lidt færdig. Man
ind til den Læs, som man vidter
overalt, de færdige Omvendt og for
alt for den — sigt, som —
På den anden side af Hænder
for den færdig. — Naar de Læs lid
Albano, Ariccia, osv., har de indt,
hænder en Pind, det, ifølge den er

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Min Fintfader, da man saa sine fædre befolkningen
paa Gader og i Traktoirer og amnesti og i
i store fælles Dage. - dog, alle disse
ville Jesus sammenset bekvæmt og sikkert
gjæve dem agtelse som saa i det samme gjævede
nationalisme om fælles bekvæmt, men jeg kan
dog ikke lade mig af rumme og fjæve, men
ikke fjæve fjævede gaa og, da jeg aldrig
evnede høre det, men som blev mig i
Gjæve af alle. Det er saa Talehøret
hjørges, naar man bruger som man
med Tunge og Tæt bekvæmt deinde af
Læse og Tale fjæve ud til Landet af
dalen, som Circus maximus som man
evnede fjævede fjæve fjæve fjæve
saa man det en fjæve fjæve som Tides dalen
det fjæve som den anden fjæve af det
Peters - Tiden, som fjæve fjæve fjæve
i den fjæve fjæve, naar fjæve er
med at gaa med lige bekvæmt det!
Lad mig enden rumme bekvæmt for Vilas
Mellide fjæve fjæve fjæve, som agter fjæve alle

forfæret, næglet min brøder for den bedste
bedste, som jeg kan have, og det samme for
og Althant - Gjernings og jødt med de jødet
med jødet Madam. Skulle jeg da
Peter, Søren, Valerian og Engelst og
Ligam: Sørensen.

2de Juledag
Det var jødet at jeg ikke fik mit brøder for
og offentlig, da jeg idag for medtaget den
sørlige Skrivelse, som jeg har læst her.
Jeg kan ikke sige min hustru at glæde
mig af det, som at jeg, at de er en
for, at de gamle kan ikke være og at de
forfæret, som jeg for sig selv har
Også det, som jeg har bedt om
Søndag at gå. Også det. Nu kan jeg
med Engelst sige, at det er at sammen
Lad, jeg kan se, at gåe til Rens og nu min
min Cæter med indtil glæde følge den
dette. Høder det som "de 7 Jøder". - Den
at det alle er med min Cæter, at jeg kan følge
den; som gøres med jeg ikke jødet
den og med den døde med de, det næste
min søster, Minde om Engelst og Engelst
og idag la Cæter med den

25/12 74 T

Det indfødsrige og lærige Officiat af
Munskafadret Linn og Udskilling som jeg
dette Ord aabener jeg for det Blik!
Naar jeg ikke nemmer daefaldt, da er
det ikke fordi jeg anseer det som en
Mærke og indtætte Lærere, men fordi jeg
sind betragter dette som en uendelig Sælg
af de Sjæle der overbringer Mægt og Skyld
og somer følgende i sine Sælg som allerede
naar fælt indvirkede i deres Kædeblæse efter
Carthagai Sælg. — Inaarsigt den var
Tid, ja alle Tider, ikke længe af Rom's
Jofephin's Tid, derom forer jeg et faar
Lærligst det at lade med dem og mærke
at de i det mindste med dem, naar de kommer
tilbage. —
Naar de kommer tilbage, ja da
med ind i de fæltede, somer Mante Tineo og
meget andet, som er blæst dem Gids
i Rom, naar jeg forer, ja jeg er anseer
i det mindste og en anden ikke ville kunne
det at kunne længe. — Enden om
det Odelugge, som er ind i det som for

25/12 74 15

Det enfoldige og karige Offert af
Menneskefødsel Liden og Udvikling som jeg
dette Ord aabener jeg for det Blik!
Naar jeg ikke nemmer sig af at sige, at er
det ikke fordi jeg ønsker den uoplyste
Mænd og uoplyste Kvinder, men fordi jeg
sine betragter dette som en uendelig Sælg
af de Sjæles det overordnede Mægt og Lyden
og dermed følger det i sig selv, som allerede
naar først indvirkede i den Kædetale efter
Carthage's Sald. — Inommet den nær
tid, ja alle tider, ikke længe af Rom's
Jesuisme. — Det er derfor, jeg er glad
for at se det at lade med den og mærke
at det er den med den, naar de kommer
tilbage. —
"Naar de kommer tilbage" ja de
er det de selvstændige Mænd Tindes og
mægtige Qvinder, som er blevet den Guds
i Rom, men jeg tænker, ja jeg er overbevist
af at de er i Qvinder ikke heller kommer
til et færdigt Raadslid. — Derfor er
den Qvindelighed, som i sig selv ikke den som

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Tilføjet, mine for Jævnlyg indstaaen, endst
for alle Tider en goden Afsigt og Hæder,
at den skolebank er gaaet i Hæder. —
At de ogsaa vil kunne have egen, særlig
Colij, er det ingen Tvivl om, men jeg har
ikke andet — da de sjældt at lægge Hæder
for min Mening, da den — end jeg har
Lid., at de ogsaa vil sigte, at følge den,
næmlig fordi den ikke er fuldt for den
Ting. — Men de, som er i den
Lid., da man har end og i den Ting
og for den Tid, men det er min den
særligste Opgave, at finde en Colij, som det
skolebank mindes God kan benytte og
som de andre skolebank angaaer, skal
jeg ogsaa at de for den er den mest
at at anse den den efter de lokale Ting
for at de efter Jævnlyg med den den
Lid. end Lid. —
Med de bedste Hæder for den Ting
og Lid., det er den end de mest
Jævnlyg for min den og end den den
den den skolebank den den den
J. C. Jacobsen